

"Collaborative Learning" "การเรียนรู้ร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม"

โรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจ่างจินดา)

อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

บทคัดย่อ

นวัตกรรมการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม เป็นกิจกรรมการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) โดยใช้หลักการและแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperrative Learning Theory) มาใช้ในกระบวนการพัฒนาโครงการคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัย ด้านความพอเพียง และด้านความสุภาพ ของโรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจ่างจินดา) เพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีทั้งในและนอกห้องเรียน การสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) เป็นกิจกรรมหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอสถานการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือกันระดมสมอง ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอผลงาน และขั้นตอนที่ 5 อภิปรายและสรุปผล

จากการที่โรงเรียนบ้านคลองตาล (กระจ่างจินดา) ได้นำรูปแบบสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม สู่โครงการคุณธรรม เพื่อให้ นักเรียนมีคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความพอเพียง และความสุภาพ โดยมีเป้าหมายคือ นักเรียนทุกคนมีความตระหนัก รู้ เข้าใจ และคิดอย่างมีเหตุผล ชี้นำ คุณค่าแห่งคุณธรรมความดีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคุณธรรมเชิงบวก

ผลการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความพอเพียง และความสุภาพ อยู่ในระดับดีมาก

คำนำ

นวัตกรรมการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม เป็นรูปแบบการสอนที่นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงงานคุณธรรม เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เชิงบวกตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนด้านความรับผิดชอบ ความเป็นวินัย ความพอเพียง และความสุขภาพ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่านวัตกรรมการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม ที่จัดทำขึ้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนต่อไป

ดวงใจ โต้ะถม

ครู คศ.3 โรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจ่างจินดา)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
ที่มาและสภาพปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
เป้าหมาย	3
แนวทางการพัฒนา	3
ผลการจัดการเรียนการสอน	11
ปัจจัยความสำเร็จ	12
บทเรียนที่ได้รับ	12
การเผยแพร่	13
การได้รับการยอมรับ	13
ภาคผนวก	17

ชื่อผลงานนวัตกรรม “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม

ชื่อเจ้าของผลงานนวัตกรรม นางดวงใจ โต๊ะถม ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบ้านคลองตาล (กระจ่างจินดา) 98/14 หมู่ 5 ต.คลองตาล อ.ศรีสำโรง จ.สุโขทัย 64120

สังกัดส านักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

โทรศัพท์มือถือ 091-0304879 e-mail: jaito2518@gmail.com

ประเภทผลงาน ☐ ด้านการบริหาร

☒ ด้านการเรียนการสอน

สอดคล้องกับคุณลักษณะโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

☒ ความพอเพียง

☐ ความกตัญญู

☒ ความมีวินัย

☒ ความรับผิดชอบ

☐ อุทิศการณคุณธรรม

☒ คุณธรรมอัตลักษณ์ (โปรดระบุ) ความสุภาพ

รายละเอียดเอกสารการนำเสนอผลงานนวัตกรรม

ที่มาและสภาพปัญหา

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธาน เดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้ กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมโดยรวมหรือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และได้จัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผลซึ่มีซึ่คุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึ่ก่อดิชอบซึ่ดี รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่าง เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้นเป็นเรื่งที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำ แต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง ช่วยให้พฤติกรรมที่

ไม่เพียงประสงค์ในโรงเรียน “ลดลง” และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ “เพิ่มขึ้น” ซึ่งนับเป็น การพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างยั่งยืน

จากความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมข้างต้น ในฐานะครูแกนนำโรงเรียน คุณธรรมของโรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจำจันดา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 2 จึงมีแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมโดยการจัดการเรียนรู้คุณธรรมสู่ห้องเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจำจันดา) เพื่อสนองพระราชกระแสรับสั่ง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” โดยให้นักเรียนได้จัดทำ โครงการงานคุณธรรม ให้สอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียน แต่เนื่องด้วยการสอนเรื่องคุณธรรมและ จริยธรรมเป็นนามธรรมยากต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจและเกิดคุณธรรม จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงค้นหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยกิจกรรมการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ใช้หลักการและ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Theory) มาใช้ในกระบวนการ พัฒนาโครงการงานคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความพอเพียง และความสุภาพ เพื่อสร้าง นักเรียนให้เป็นคนดีทั้งในและนอกห้องเรียน การใช้กิจกรรมการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม เป็นวิธีการเรียนที่จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยผู้เรียนต้องพึ่งพาอาศัยกัน มีความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน ผลของ การเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในความสำเร็จ มีความรับผิดชอบ มีการควบคุมตนเอง ซึ่งการ สอนแบบการเรียนร่วมกัน (Collaborative Learning) เป็นกิจกรรมหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอสถานการณ์ ขั้นตอนที่ 2 การประชุมวางแผน สร้างข้อตกลงร่วมกัน ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือกันระดมสมอง ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอ และขั้นตอน ที่ 5 อภิปรายและสรุปผล ซึ่งผู้รายงานคาดหวังว่าการนำนวัตกรรมการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม มาใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่ โครงการงานคุณธรรมนั้น จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ในระดับดีมากต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับดีมาก
2. เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความมีวินัยอยู่ในระดับดีมาก
3. เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความพอเพียงอยู่ในระดับดีมาก
4. เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะตามคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความสุภาพอยู่ในระดับดีมาก

เป้าหมาย

1. เป้าหมายเชิงปริมาณ

นักเรียนโรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจ่างจินดา) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6
จำนวน 513 คน ได้เรียนรู้โครงการคุณธรรม โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ
“Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม จำนวน 1 แผน 12 ชั่วโมง

2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ทุกคน ของโรงเรียนบ้านคลองตาล
(กระจ่างจินดา) ปีการศึกษา 2564 มีคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัย ด้าน
ความพอเพียง และด้านความสุภาพอยู่ในระดับดีมาก โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบ
“Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม ไปใช้ในการเรียนรู้สู่
โครงการคุณธรรม

แนวทางการพัฒนานวัตกรรม

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโดยใช้โครงการคุณธรรม โรงเรียนบ้านคลองตาล
(กระจ่างจินดา) มีกระบวนการดำเนินงานด้วยนวัตกรรมการสอนแบบ “Collaborative Learning”
การเรียนรู้ร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม โดยดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA สู่การพัฒนาทั้ง
ระบบ

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนรู้ร่วมกัน
สร้างคนดี...มีคุณธรรม ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนรู้ร่วมกัน
สร้างคนดี...มีคุณธรรม

การจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมของผู้สอน ด้วยรูปแบบการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม เป็นกรอบคิดในการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่ใช้หลักการและแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperrative Learning Theory) มาใช้ในกระบวนการพัฒนาโครงการคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความพอเพียง และความสุภาพ เพื่อสร้างนักเรียนให้เป็นคนดีทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมอัตลักษณ์ 4 ประการ คือ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความพอเพียง และความสุภาพ ด้วยการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารและทฤษฎี (P=Plan)

1. ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperrative Learning Theory) สรุปได้ดังนี้ การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีการจัดแบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันเป็นกลุ่มย่อยๆ สมาชิกทุกคนมีการทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อความสำเร็จของตนเองและกลุ่มจึงส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านความคิด อารมณ์ในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้มีลักษณะในการทำงานเป็นกลุ่ม

ข้อดีของการเรียนแบบร่วมมือ

1. ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี สมาชิกในกลุ่มทุกคนกล้าถามคำถามที่ไม่เข้าใจ มีการช่วยเหลือและแลกเปลี่ยน ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทำให้บรรยากาศเป็นกันเองและเปิดเผย ซึ่งจะนำไปสู่การอภิปรายซักถามทั้งในและนอกชั้นเรียน

2. การแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยก่อให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มอย่างชัดเจนคนที่เรียนเก่งสามารถช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อนกว่า นอกจากนี้ยังได้มีโอกาสพูดคุย ซักถาม จนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

3. ช่วยลดปัญหาวินัยในชั้นเรียน ผู้เรียนจะช่วยเหลือยอมรับและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะรับผิดชอบในความสำเร็จของกลุ่ม

4. ช่วยยกระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของทั้งห้องเรียนผู้เรียนเก่งช่วยเหลือผู้เรียนอ่อนให้มีความเข้าใจและมีแนวคิดที่เรียนรู้ได้ง่ายและชัดเจนขึ้น

5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าทำงาน และแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีอิสระที่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์
6. ผู้มีประสบการณ์ในการเรียนแบบร่วมมือจะมีทักษะในการบริหารรู้จักการเป็นผู้นำการแก้ปัญหา การสื่อความหมาย และมนุษยสัมพันธ์
7. การเรียนแบบร่วมมือช่วยเตรียมผู้เรียนให้ออกไปใช้ชีวิตบนโลกที่ต้องอาศัยการร่วมมือมากกว่าแข่งขัน

ข้อจำกัดของการเรียนแบบร่วมมือ

1. อาจเสียความเป็นระเบียบในชั้นเรียน เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมไม่ใช่จากการฟังเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนมีการอภิปราย พูดคุยทำให้ผู้สอนบางคนรู้สึกว่าเสียระเบียบในการปกครอง อาจแก้ไขโดยการกำหนดระเบียบปฏิบัติ หรือมอบงานในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น
2. ผู้สอนบางคนอาจรู้สึกว่าวิธีนี้ไม่ได้ผล มักพบว่าถ้าผู้สอนไม่เคร่งครัดในขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมืออาจจะเป็นเพียงการเข้ากลุ่มธรรมดาเท่านั้น ดังนั้นหากจะให้การเรียนแบบร่วมมือได้ผลดี
3. ผู้เรียนเก่งจะเรียนรู้ได้เร็วทำให้รู้สึกเสียเวลา เพราะส่วนมากต้องคอยช่วยเหลือผู้ที่เรียนอ่อนกว่าในกลุ่ม ผู้สอนจึงควรชี้แจงให้ผู้เรียนเก่งรู้จักเข้าใจและรู้จักแบ่งปันแก่ผู้อื่นบ้าง
2. ศึกษารูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกิจกรรมเรียนรู้แบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning)

กิจกรรมการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) เป็นวิธีการเรียนที่จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยผู้เรียนต้องพึ่งพาอาศัยกัน มีความรับผิดชอบต่อกันทั้งโดยการเรียนรู้หรือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีความสำเร็จของทุกคนและของกลุ่มเป็นเป้าหมายสำคัญในการเรียน ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เป็นการเรียนรู้แบบแข่งขันกันฉันท์มิตร มีความอยากทำกิจกรรมภายใต้หลักการที่สำคัญคือ การสร้างองค์ความรู้โดยผู้เรียนเองด้วยการลงมือกระทำหรือการปฏิบัติที่ผ่านกระบวนการคิด นำมาใช้เป็นแนวทางต่อการแก้ปัญหาและสกัดเป็นความคิดรู้แจ้ง ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม เป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ที่หลากหลายของผู้เรียนแต่ละคนจากแหล่งข้อมูลต่างๆ นอกจากนี้ผู้เรียนยังเป็นแหล่งของความรู้ที่จะช่วยเพื่อนที่ต้องการความรู้ในส่วนนั้นต่อไป และช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นเพราะได้สอนหรืออธิบายให้กับผู้เรียนคนอื่นที่พร้อมหรือต้องการเรียนในเรื่องเหล่านั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายกับตัวผู้เรียน เพราะการเรียนรู้สิ่งใดได้ดี นั้น

เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีความต้องการใช้ความรู้นั้นในการสร้างชิ้นงาน ผลของการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในความสำเร็จ มีความรับผิดชอบ มีการควบคุมตนเอง การสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) เป็นกิจกรรมหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอสถานการณ์ ผู้สอนเสนอหัวเรื่องที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียน ผู้เรียนเลือกศึกษาหัวข้อเรื่องตามความสนใจซึ่งในการเลือกหัวข้อเรื่องต้องให้อิสระแก่ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน ผู้เรียนประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน การแบ่งความรับผิดชอบให้สมาชิก โดยผู้เรียนแต่ละคนต้องร่วมแสดงความคิดเห็น ปรัชญาหรืออภิปราย ชักถามโต้แย้ง เสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในการกำหนดหรือระบุว่าจะนำเสนอหัวข้อเรื่องในประเด็นที่สนใจ แล้วเสนอผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม ให้ผู้สอนตรวจสอบขอบเขตของเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือกันระดมสมอง สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบการเรียนรู้และภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ไปพร้อมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ข้อมูลที่ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดยมีการวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากนั้นสมาชิก ในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย และสกัดเป็นความรู้ของกลุ่ม โดยกลุ่มจะเป็นผู้ควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอผลงาน สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดเตรียมเนื้อหาและนำเสนอสิ่งที่เรียนรู้ตามแผนปฏิบัติงานที่กลุ่มกำหนดไว้โดยให้แต่ละกลุ่มประเมินการนำเสนอของกลุ่มอื่นๆ และกลุ่มตนเองด้วย หรือผู้สอนอาจร่วมกับผู้เรียนทั้งชั้นให้ช่วยออกแบบแบบประเมินการนำเสนอานก็ได้ เพื่อใช้ในการประเมิน

ขั้นตอนที่ 5 อภิปรายและสรุปผล เพื่อซักถามข้อสงสัยระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มเพื่อ พิจารณาข้อบกพร่องและข้อควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น

3. ศึกษารูปแบบโครงงาน

3.1 ชื่อโครงงาน

3.2 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

3.3 วัตถุประสงค์ (ทำเพื่ออะไร เน้น K P A)

3.3.1 ด้านความรู้ (Knowledge)

3.3.2 ด้านกระบวนการปฏิบัติ (Process)

3.3.3 ด้านเจตคติ (Attitude)

3.3.4 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 10 และเป็นการถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9)

3.4 ปัญหา

3.5 สาเหตุของปัญหา

3.6 กลุ่มเป้าหมาย

- เชิงปริมาณ
- เชิงคุณภาพ
- เป้าหมายระยะสั้น (ระยะเวลา 6 เดือน)
- เป้าหมายระยะยาว (ระยะเวลา 12 เดือน)

3.7 วิธีการแก้ไขปัญหา

3.8 หลักธรรมที่นำมาใช้

3.9 ความเชื่อมโยงสู่คุณธรรมอัตลักษณ์

3.10 วิธีการวัดและประเมินผล

3.10.1 วิธีการวัดผล

3.10.2 เครื่องมือการวัดผล

3.10.3 ช่วงระยะเวลา

3.11 ผู้รับผิดชอบโครงการ

3.12 ที่ปรึกษาโครงการ

ขั้นที่ 2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (D=Do)

ขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบเรียนร่วมกัน (Collaborative Learning)

สู่โครงการคุณธรรม มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำ สร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม (ดูภาพยนตร์สั้น)
2. ขั้นสอน
 - 2.1 ทดสอบความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.2 วิเคราะห์คุณธรรมและจริยธรรมเพื่อหาพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก

2.3 ใช้กระบวนการสอนแบบเรียนร่วมกัน (Collaborative Learning)

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอสถานการณ์ ให้นักเรียนสำรวจปัญหาด้านคุณธรรมในห้องเรียนตนเอง ผู้เรียนเลือกศึกษาหัวข้อเรื่องตามความสนใจซึ่งในการเลือกหัวข้อเรื่องต้องให้อิสระแก่ผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน ผู้เรียนประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน ให้นักเรียนสำรวจปัญหาด้านคุณธรรมในห้องเรียนตนเอง โดยให้นักเรียนเลือกปัญหาที่ตรงกัน

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือกันระดมสมอง โดยให้นักเรียนเลือกปัญหาที่ตรงกัน ให้นักเรียนทั้งห้อง นำปัญหาจากขั้นตอนที่ 2 มาเลือกปัญหาที่ตรงกันและคิดว่าเป็นปัญหามากที่สุด จำนวน 3 ปัญหา แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยแยกนักเรียนที่พบปัญหาเหมือนกันอยู่ด้วยกัน แล้วเขียนปัญหาลงในใบงานที่ 3 4 และ 5

สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบการเรียนรู้และภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ไปพร้อมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ข้อมูลที่ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดยมีการวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากนั้นสมาชิก ในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย และสกัดเป็นความรู้ของกลุ่ม โดยกลุ่มจะเป็นผู้ควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอผลงาน ให้นักเรียนทั้งห้อง นำปัญหาจากขั้นตอนที่ 3 มาเลือกปัญหาที่ตรงกันและคิดว่าเป็นปัญหามากที่สุด จำนวน 3 ปัญหา แบ่งกลุ่มนักเรียนโดยแยกนักเรียนที่พบปัญหาเหมือนกันอยู่ด้วยกัน แล้วเขียนปัญหาลงในใบงานที่ 3 4 และ 5 สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดเตรียมเนื้อหาและนำเสนอสิ่งที่เรียนรู้ตามแผนปฏิบัติงานที่กลุ่มกำหนดไว้โดยให้แต่ละกลุ่มประเมินการนำเสนอของกลุ่มอื่นๆ และกลุ่มตนเองด้วย

ขั้นตอนที่ 5 อภิปรายและสรุปผล ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องและข้อควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น

2.4 จัดทำเป็นโครงงานคุณธรรม

2.5 จัดทำแผนผังความคิด Mindmapping

3. ขั้นสรุป นำเสนอโครงงานโดยใช้ Mindmapping

4. สื่อการเรียนรู้ ภาพยนตร์สั้น, ใบงาน

5. วัดผลและประเมินผล

5.1 วิธีวัดผล

- สังเกตพฤติกรรมคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัย

ด้านความพอเพียง และด้านความสุภาพ

5.2 เครื่องมือ

- แบบสังเกตพฤติกรรมคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัย

ด้านความพอเพียง และด้านความสุภาพ

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียนร่วมกัน(Collaborative Learning)

(C=Check)

ด้านความสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ การวัดผล

ประเมินผล

ขั้นที่ 4 ปรับปรุง (A=Action)

ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามที่คุณเชี่ยวชาญให้คำแนะนำ

ขั้นที่ 5 นำไปใช้

นำแผนการจัดการเรียนแบบเรียนร่วมกัน (Collaborative Learning) ไปใช้สอนใน

ห้องเรียน

ผลการจัดการเรียนการสอน

ผลการสังเกตพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ 4 ประการ ได้แก่ ความรับผิดชอบ

ความมีวินัย ความพอเพียง และความสุภาพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ดังตารางที่ 1

ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ 4 ประการ ได้แก่

ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความพอเพียง และความสุภาพ ของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจ่างจินดา)

คุณธรรมอัตลักษณ์	ร้อยละ
ด้านความรับผิดชอบ	90.45
ด้านความมีวินัย	92.20
ด้านความพอเพียง	92.59
ด้านความสุภาพ	91.23
เฉลี่ย	91.62

ผลการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 หลังจากการที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม นักเรียนมีคุณธรรมอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้าน ในระดับดีมาก ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความถี่พฤติกรรมคุณธรรมอัตลักษณ์ทั้ง 4 ด้าน ร้อยละ 91.62 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบดีขึ้น ซึ่งพิจารณาจากค่าความถี่พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ร้อยละ 90.45 มีความรับผิดชอบในระดับดีมาก นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความมีวินัยดีขึ้น ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งพิจารณาจากค่าความถี่พฤติกรรมด้านความมีวินัยร้อยละ 92.20 นักเรียนมีความมีวินัยในระดับดีมาก นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความพอเพียงดีขึ้น ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งพิจารณาจากค่าความถี่พฤติกรรมด้านความพอเพียง ร้อยละ 92.59 นักเรียนมีพฤติกรรมด้านความสุภาพดีขึ้น ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งพิจารณาจากค่าความถี่พฤติกรรมด้านความสุภาพร้อยละ 91.23 นักเรียนมีความสุภาพในระดับดีมาก

ปัจจัยความสำเร็จ

ความสำเร็จของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยใช้โครงการคุณธรรม ตามรูปแบบการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม ภายใต้การบริหารการเสริมสร้างคุณธรรม สร้างสรรค์ดีด้วยหลักการ SBM+P สู่การพัฒนาทั้งระบบ เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดย

1. ผู้บริหาร วางแผนการดำเนินงาน ร่วมดำเนินงาน ร่วมแก้ปัญหา และนิเทศติดตามการปฏิบัติกิจกรรม
2. ครู จัดการเรียนการสอนโครงการพัฒนาจริยคุณ โดยใช้กิจกรรมโครงการคุณธรรม
3. นักเรียนทำกิจกรรมโครงการคุณธรรม เรียนรู้และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เปลี่ยนเป็นพฤติกรรมเชิงบวก เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายคุณธรรมอัตลักษณ์ โดยนำคุณธรรมและหลักธรรมที่เหมาะสมมาใช้ในการแก้ปัญหา
4. ชุมชน เปลี่ยนวิถีชีวิตที่ต้องทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณธรรม

บทเรียนที่ได้รับ

จากการที่โรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจ่างจินดา) ได้นำนวัตกรรมการสอนแบบ “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม สู่การเรียนรู้โครงการคุณธรรม ภายใต้รูปแบบการบริหารการเสริมสร้างคุณธรรม สร้างสรรค์ดีด้วยหลักการ SBM+P สู่การพัฒนาทั้งระบบ เพื่อให้บรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน “ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความพอเพียง และความสุภาพ” โดยมีเป้าหมาย คือ นักเรียนทุกคน มีความตระหนัก รู้เข้าใจ และคิดอย่างมีเหตุผล ชี้นำคุณค่าแห่งคุณธรรมความดี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ได้แก่ นักเรียนมีการพัฒนาตนเองตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน สามารถทำงานเป็นทีมโดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีความรับผิดชอบในงานที่ทำ มีระเบียบวินัยในการทำงาน พุดจาไพเราะกริยาวจาสุภาพ และมีความสมรรถะอยู่อย่างพอเพียง

การเผยแพร่

โรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจ่างจินดา) ประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และโครงการคุณธรรมของนักเรียน ต่อเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการสนับสนุนพัฒนาคุณธรรมให้กับนักเรียน ดังนี้

1. จัดประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานโดยการจัดกิจกรรมหน้าเสาธง ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในโรงเรียน จดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์ของโรงเรียน เว็บไซต์โรงเรียน เฟสบุ๊กโรงเรียน ฯลฯ
2. บูรณาการกิจกรรมโครงการคุณธรรม สอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
3. นำเสนอผลงานการจัดทำโครงการคุณธรรม จัดนิทรรศการทั้งภายในห้องเรียน ชั้นเรียนและโรงเรียน

การได้รับการยอมรับ

1. ผลงานของโรงเรียน

1.1 ผ่านการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับ 1 ดาว จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

1.2 เป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝันและเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตามโครงการโรงเรียนในฝัน

1.3 ผ่านการประเมินคุณธรรมความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ (Integrity and Transparency Assessment Online: ITA Online) ร้อยละ 95.53 อยู่ในระดับ AA ประจำปีงบประมาณ 2563

1.4 Certificate of Excellence is hereby awarded to Banklongtan (Krajangjinda) School For earning the required passing point in the specified criteria by participating in the Thailand Educational Development and Evaluation Tests Program (TEDET) Science Subject Elementary Level G.6 Given on 18th January 2021

2. ผลงานของผู้บริหารโรงเรียน

2.1 ได้รับรางวัล ครูดีครูผู้ทรงคุณธรรม เป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2

2.2 ประกาศเกียรติคุณผู้สืบสานพระราชปณิธานสร้างสรรค์งานเพื่อแผ่นดิน สาขาผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น

2.3 รางวัลหนึ่งแสนครูดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3. ผลงานของครู

3.1 นางสมพร ทะสะใจ ได้รับรางวัลครูผู้สอนนักเรียน รางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ การแข่งขันวาดภาพระบายสี ชั้น ป.1-3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

3.2 นางนิภาพร คงวุธ ได้รับรางวัลครูผู้สอนนักเรียน รางวัลระดับเหรียญทอง

การแข่งขันขับร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ประเภทหญิง ชั้น ป.1-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

3.3 นางสาวลัดดา อยู่มาก ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับที่ 1 กิจกรรม การแข่งขันพูดภาษาอังกฤษ (Impromptu Speech) ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

3.4 นางดวงใจ โต๊ะถม ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับ 2 กิจกรรมการแข่งขันอัจฉริยภาพทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้น ป.1-3 งานศิลปหัตถกรรม นักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

3.5 นางสาวเมธิณี ดอนไพรฮวบ ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลเหรียญเงิน กิจกรรม การแข่งขันอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์ ระดับชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

3.6 นางฉิชา อ่องเมือง ครูผู้สอนนักเรียน ได้รับรางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 2 กิจกรรมการแข่งขันขับร้องเพลงสากล ประเภทหญิง ระดับชั้น ป.1-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4. ผลงานของนักเรียน

4.1 เด็กหญิงพาทีนธิดา บุญคง ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ การแข่งขันวาด ภาพระบายสี ชั้น ป.1-3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4.2 เด็กหญิงสุรภา อินสุวรรณ ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 การแข่งขันศิลปสร้างสรรค์ ชั้น ป.1-3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4.3 เด็กหญิงพาทีนธิดา บุญคง ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับ 1 การแข่งขันศิลปสร้างสรรค์ ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ปี 2562

4.4 เด็กหญิงพิชญามา ครุชนวล ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง การแข่งขันขับร้องเพลง ไทยลูกทุ่ง ประเภทหญิง ชั้น ป.1-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4.5 เด็กชายกิตตินันท์ ทีภูเวียง ได้เข้าร่วม กิจกรรมการแข่งขันซูโดกุ ชั้น ป.1-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชาติ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4.6 เด็กหญิงกัญญารักษ์ ทองประเสริฐกุล ได้รับคัดเลือกเข้าโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ประจำปี 2562 วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4.7 เด็กหญิงสุรภา อินสุวรรณ ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันศิลปสร้างสรรค์ ชั้น ป.1-3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4.8 เด็กหญิงพรธีรา ทับทอง ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันศิลปสร้างสรรค์ ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4.9 เด็กหญิงพาทีนธิดา บุญคง ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการแข่งขันวาดภาพระบายสี ชั้น ป.1-3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4.10 เด็กหญิงอชิรญาณ รัตนชาญชัย ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับ 1 กิจกรรมการแข่งขันพูดภาษาอังกฤษ (Impromptu Speech) ชั้น ป.4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4.11 เด็กหญิงกัญญารักษ์ ทองประเสริฐกุล ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับ 2 กิจกรรมการแข่งขันอัจฉริยภาพทางคณิตศาสตร์ ระดับชั้น ป.1-3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับเขตพื้นที่ ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

ภาคผนวก

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

“Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เวลาเรียน 12 ชั่วโมง

.....

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐานการเรียนรู้ ง 1.1

เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ง 1.1

ป.3/1 อธิบายวิธีการและประโยชน์การทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองครอบครัวและส่วนรวม

ป.3/2 ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือตรงกับลักษณะงาน

ป.3/3 ทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ตามกระบวนการทำงานด้วยความสะอาด รอบคอบ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สาระสำคัญ

นักเรียนมีคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความพอเพียง และความสุภาพ จากการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม “Collaborative Learning” การเรียนร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนบอกความแตกต่างของคุณธรรมและจริยธรรมได้ (K)
2. นักเรียนบอกพฤติกรรมของตัวละครจากการดูภาพยนตร์สั้นได้ (K)
3. นักเรียนบอกปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนได้ (K)
4. นักเรียนเลือกปัญหาที่เป็นปัญหามากที่สุดของห้องได้ (K)
5. นักเรียนทำโครงการคุณธรรมตามขั้นตอนได้ (P)
6. นักเรียนทำ Mindmapping โครงการคุณธรรมได้ (P)
7. นักเรียนนำเสนอโครงการคุณธรรมได้อย่างมั่นใจ (A)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ซื่อสัตย์สุจริต
2. ใฝ่เรียนรู้
3. อยู่อย่างพอเพียง
4. มุ่งมั่นในการทำงาน

สาระการเรียนรู้

คุณธรรม หมายถึง หลักการประพฤติที่ดีงามที่มีคุณค่าแก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตาม เป็นแรงผลักดันให้ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องและดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลทั่วไป โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุข พิจารณาจากพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมตามคุณธรรม 5 ประการ

จริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องและดีงาม อันก่อให้เกิดความสุขความเจริญทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคมโดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุข พิจารณาจากพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมตามคุณธรรม 5 ประการ

คุณธรรม 5 ประการ ของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ได้แก่

1) ความพอเพียง หมายถึง การดำรงชีวิตพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยทำพอประมาณให้เหมาะสมกับตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อ และฝึกตนเองให้รู้จักความพอดี พอเหมาะ ถ้าไม่พอดี ไม่พอเหมาะก็จะเกิดความทุกข์ใจได้

2) กตัญญู หมายถึง คุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งในสังคมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ญาติพี่น้อง เป็นต้น ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่มนุษย์ควรปฏิบัติ และไม่หลงลืมตัวเมื่อเกิดความสำเร็จต้องยกย่องเชิดชูบุพการี ครู อาจารย์ และทุกคนที่มีส่วนร่วม

3) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็กๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง (พระราชทานเพื่ออัญเชิญลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก ปีพุทธศักราช 2531)

4) ความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ต้องมีจิตสำนึกในบทบาท และหน้าที่ของตัวเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพกฎเกณฑ์กติกาพร้อมให้ตรวจสอบการกระทำได้เสมอ โดยปราศสอน เพื่อให้ลูกหลานเยาวชนก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อสร้างคนดีให้บ้านเมือง

5) อุดมการณ์คุณธรรม หมายถึง การเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการบริหารหรือการปกครองที่มีความถูกต้อง มีความยุติธรรม ร่วมมือร่วมใจกัน มุ่งมั่นให้ระบบการศึกษาของชาติ ดำเนินไปด้วยความมั่นคง ยั่งยืน ด้วยจิตสำนึก ทศนคติ พฤติกรรมที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งใช้หลักการให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้

6) คุณธรรมอัตลักษณ์/ความสุภาพ หมายถึง ความเรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่งดงาม

กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 1 ขึ้นสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม (ดูภาพยนตร์สั้น) (เวลาเรียน 1 ชั่วโมง)

1. ทดสอบความเข้าใจคำว่า “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” เพื่อแยกประเภทคุณธรรมจริยธรรม ตามรายการที่กำหนดในใบงานที่ 1

2. ดูภาพยนตร์สั้น เรื่อง ดินสอ

นักเรียนช่วยกันอภิปรายพฤติกรรมของตัวละครที่พบ และสามารถบอกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอยู่ในคุณธรรมข้อใด และคุณธรรมในข้อนั้นยังมีพฤติกรรมบ่งชี้อะไรบ้าง เขียนลงในใบงานที่ 2

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 2 การสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning)

(เวลาเรียน 3 ชั่วโมง)

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอสถานการณ์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสำรวจปัญหาคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านต่าง ๆ ในห้องเรียนตนเอง ผู้เรียนเลือกศึกษาหัวข้อเรื่องตามความสนใจ ผู้เรียนที่สนใจเลือกหัวข้อเรื่องเดียวกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน กลุ่มละ 6-8 คน

ขั้นตอนที่ 2 การประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน ผู้เรียนประชุมวางแผนสร้างข้อตกลงร่วมกัน การแบ่งความรับผิดชอบให้สมาชิก โดยผู้เรียนแต่ละคนต้องร่วมแสดงความคิดเห็น ปรัชญาหรืออภิปราย ซักถามโต้แย้ง เสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในการกำหนดหรือระบุว่าจะนำเสนอหัวข้อเรื่องในประเด็นที่สนใจ แล้วเสนอผลการปฏิบัติงานของกลุ่มให้ผู้สอนตรวจสอบขอบเขตของเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือกันระดมสมอง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม นำปัญหาจากขั้นตอนที่ 2 มาเลือกปัญหาที่คิดว่าเป็นปัญหามากที่สุด จำนวน 3 ปัญหา แล้วเขียนปัญหาลงในใบงานที่ 3 4 และ 5 โดยสมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบการเรียนรู้และภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ไปพร้อมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ข้อมูลที่ผู้เรียนค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ โดยมีการวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้ที่ได้ จากนั้นสมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย และสกัดเป็นความรู้ของกลุ่ม โดยกลุ่มจะเป็นผู้ควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอผลงาน สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดเตรียมเนื้อหาและนำเสนอสิ่งที่เรียนรู้ตามแผนปฏิบัติงานที่กลุ่มกำหนดไว้ในใบงานที่ 3 4 และ 5 โดยให้แต่ละกลุ่มประเมินการนำเสนอของกลุ่มอื่นๆ และกลุ่มตนเองด้วย

ขั้นตอนที่ 5 อภิปรายและสรุปผล ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องและข้อควรปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานกลุ่มให้ดียิ่งขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 3 จัดทำเป็นโครงการคุณธรรม (เวลาเรียน 4 ชั่วโมง)

ทำโครงการคุณธรรม ตามใบงานที่ 6 มีขั้นตอนต่อไปนี้

1. ระบุปัญหาโดยเลือกปัญหาจากใบงานที่ 4 ที่กลุ่มต้องการแก้ไขมากที่สุด
2. ระบุสาเหตุของปัญหา โดยนำมาจากสาเหตุที่วิเคราะห์ไว้แล้วในใบงานที่ 4 และพิจารณาเพิ่มเติมตามความจำเป็น
3. กำหนดวัตถุประสงค์โดยให้สอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุของปัญหา
4. กำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหานั้น โดยระบุเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

5. กำหนดวิธีแก้ไข้ปัญหา (สอดคล้องกับสาเหตุของปัญหาและวัตถุประสงค์ วิธีการแก้ไข้ต้องเป็นวิธีการเชิงบวก)

6. กำหนดหลักธรรม พระราชดำรัส พระราชดำริ หรือคำสอนที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน โครงการ คุณธรรมให้ประสบความสำเร็จ

7. เชื่อมโยงไปสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนโดยระบุความสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ซึ่งนำมาจากใบงานที่ 5

8. กำหนดวิธีวัดและประเมินผลโดยกำหนดตัวชี้วัดเพื่อวัดหรือประเมินผลว่ามีการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มเป้าหมายเพียงใด

วิธีการ: สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด เช่น การเก็บข้อมูลโดยการสอบถาม การสังเกต

เครื่องมือ : สอดคล้องกับวิธีการวัด เช่น แบบสอบถาม แบบสังเกต

ช่วงเวลา : เหมาะสมกับลักษณะของโครงการ

9. ตั้งชื่อโครงการคุณธรรม (ชัดเจน เข้าใจง่าย และสะท้อนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและกิจกรรม)

10. คณะผู้รับผิดชอบ

11. ครูที่ปรึกษา

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 4 จัดทำแผนผังความคิด Mindmapping (เวลาเรียน 3 ชั่วโมง)
นำใบงานที่ 6 มาจัดทำ Mindmapping

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 5 นำเสนอโครงการโดยใช้ Mindmapping (เวลาเรียน 1 ชั่วโมง)

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ ภาพยนตร์สั้น, ใบงาน, กระดาษสีน้ำตาล, สีไม้, สีเมจิก, ปากกาเคมี

วัดผลและประเมินผล

1. วิธีวัดผล

- สังเกตพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ
- สังเกตพฤติกรรมด้านความมีวินัย
- สังเกตพฤติกรรมด้านความพอเพียง
- แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความสุภาพ

2. เครื่องมือ

- แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ
- แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความมีวินัย
- แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความพอเพียง
- แบบสังเกตพฤติกรรมด้านความสุภาพ

ความเห็นของผู้บริหาร

คุณครูออกแบบการแผนการสอนได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อ การวัดผลประเมินผล เห็นควรให้นำไปใช้สอนได้

(นางสาวอำไพ นงค์เยาว์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองตาล (กระจ่างจินดา)

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้ (นักเรียนทั้งหมด 29 คน)

- นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระดับดี 27 คน คิดเป็นร้อยละ 93.10
- นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.91
- นักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับปรับปรุง - คน คิดเป็นร้อยละ -

ผลการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขสนุกสนานจากการดูภาพยนตร์สั้น มีความกระตือรือร้น ตั้งใจเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ร่วมกันทำงานเป็นทีม การทำงานตามขั้นตอนของใบงาน นักเรียนจะเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

นักเรียนอาจจะยังไม่เข้าใจขั้นตอนกระบวนการทำโครงงานคุณธรรม คุณครูต้องคอย แนะนำการเขียนและบอกขั้นตอนการทำที่ละเอียดขั้นตอนอย่างใกล้ชิด อาจต้องใช้เวลามากต้องให้เวลากับนักเรียนในช่วงแรก ๆ เพราะต่อไปนักเรียนจะมีความเข้าใจมากขึ้น

การปรับปรุงและพัฒนา

- นักเรียนเขียนตัวใหญ่ปรับช่องโหว่ให้เหมาะสมกับการเขียนของนักเรียน
- ให้นักเรียนฝึกวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครจากสื่อภาพยนตร์สั้นหลายๆ เรื่อง เพื่อฝึกทักษะ

กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และซึมซับคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีจากสื่อภาพยนตร์สั้น

ลงชื่อ.....

(นางดวงใจ โต๊ะถม)

ครู คศ.3 โรงเรียนบ้านคลองตาล (กระจ่างจินดา)

ภาพประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบ“Collaborative Learning”

การเรียนรู้ร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม

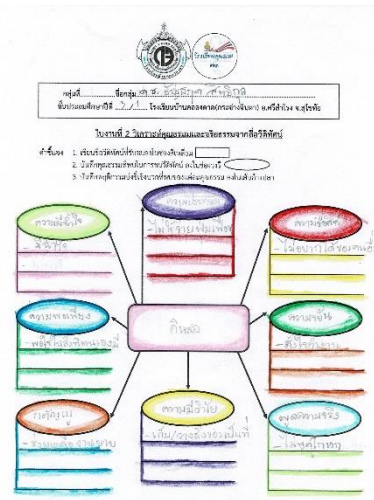
ตัวอย่างใบงานที่ 1 - 6

กลุ่มที่... ชื่อกลุ่ม... ชื่อสมาชิก...

ใบงานที่ 1 ทดสอบความรู้ก่อนเรียนเรื่อง...

คำสั่ง : ทำตามใบงานตามแบบอย่างต่อไปนี้...

ข้อ	รายการ	ถูก	ผิด
1	...		
2	...		
3	...		
4	...		
5	...		
6	...		
7	...		
8	...		
9	...		
10	...		
11	...		
12	...		
13	...		
14	...		
15	...		
16	...		
17	...		
18	...		
19	...		
20	...		

กลุ่มที่... ชื่อกลุ่ม... ชื่อสมาชิก...

ใบงานที่ 3 การสังเกตปัญหาที่ส่งต่อ

คำสั่ง : ...

ลำดับ	ปัญหา
1.	...
2.	...
3.	...
4.	...

กลุ่มที่... ชื่อกลุ่ม... ชื่อสมาชิก...

ใบงานที่ 4 ...

คำสั่ง : ...

ข้อ	รายการ	ถูก	ผิด
1	...		
2	...		
3	...		
4	...		
5	...		
6	...		
7	...		
8	...		
9	...		
10	...		
11	...		
12	...		
13	...		
14	...		
15	...		
16	...		
17	...		
18	...		
19	...		
20	...		

กลุ่มที่... ชื่อกลุ่ม... ชื่อสมาชิก...

ใบงานที่ 5 ...

คำสั่ง : ...

ข้อ	รายการ	ถูก	ผิด
1	...		
2	...		
3	...		
4	...		
5	...		
6	...		
7	...		
8	...		
9	...		
10	...		
11	...		
12	...		
13	...		
14	...		
15	...		
16	...		
17	...		
18	...		
19	...		
20	...		

กลุ่มที่... ชื่อกลุ่ม... ชื่อสมาชิก...

ใบงานที่ 6 ...

คำสั่ง : ...

ข้อ	รายการ	ถูก	ผิด
1	...		
2	...		
3	...		
4	...		
5	...		
6	...		
7	...		
8	...		
9	...		
10	...		
11	...		
12	...		
13	...		
14	...		
15	...		
16	...		
17	...		
18	...		
19	...		
20	...		

กลุ่มที่... ชื่อกลุ่ม... ชื่อสมาชิก...

ใบงานที่ 7 ...

คำสั่ง : ...

ข้อ	รายการ	ถูก	ผิด
1	...		
2	...		
3	...		
4	...		
5	...		
6	...		
7	...		
8	...		
9	...		
10	...		
11	...		
12	...		
13	...		
14	...		
15	...		
16	...		
17	...		
18	...		
19	...		
20	...		

โครงการพัฒนาจริยคุณ
สู่ห้องเรียน

แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน
ตามคุณธรรมอัตลักษณ์
ระดับ 2 ดาว

"Collaborative Learning"
"การเรียนรู้ร่วมกัน สร้างคนดี...มีคุณธรรม"

โรงเรียนบ้านคลองตาล(กระจ่างจินดา)

อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย